

УДК 657.01

Савків У.С.

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і оподаткування,

Саханенко І.І.

здобувач вищої освіти, група ОО-11,

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,

м. Івано-Франківськ

СИСТЕМА ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ

Податки – це основне джерело доходів Державного бюджету України. Контроль розрахунків за податками має важливе значення з позицій оцінки дотримання чинного законодавства та уникнення фінансових санкцій за неправильне нарахування чи несвоєчасне перерахування податку до бюджету.

Основними завданнями контролю розрахунків за податками є:

перевірка правильності визначення об'єкта оподаткування; оцінка порядку нарахування податку та своєчасності його сплати до бюджету; перевірка правильності відображення розрахунків у фінансовій та податковій звітності.

При цьому ефективність контролю розрахунків за податками визначається обґрунтованістю застосування відповідних контрольних прийомів та процедур. В процесі своєї діяльності суб'єкти господарювання можуть зазнавати податкові ризики, з якими вони стикаються ще на стадії створення. Відсутність дієвої системи внутрішньогосподарського контролю розрахунків за податками та зборами підприємства призводить до негативних наслідків, що можуть проявлятися в порушеннях податкового законодавства, за що може наступати як адміністративна так і кримінальна відповідальність.

Податок – обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку.

Збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами

юридично значимих дій (п. 6.2. ст. 6 ПКУ) [1].

Податки – необхідний елемент централізації частки вартості національного продукту у бюджеті для фінансування державних та суспільних потреб і засіб перерозподілу цієї вартості. Виходячи з економічної сутності, можна визначити дві функції податків: фіскальну і регулюючу. Історично сформувався так, що податки у державах вводилися з метою застосування фіскальної функції. Розвиток суспільно-економічних відносин забезпечив появу регулюючої функції податків. В сучасних умовах виділяють підфункції податків: соціальну, контрольну та розподільчу.

За формою оподаткування податки поділяються на прямі і непрямі (рис. 1).

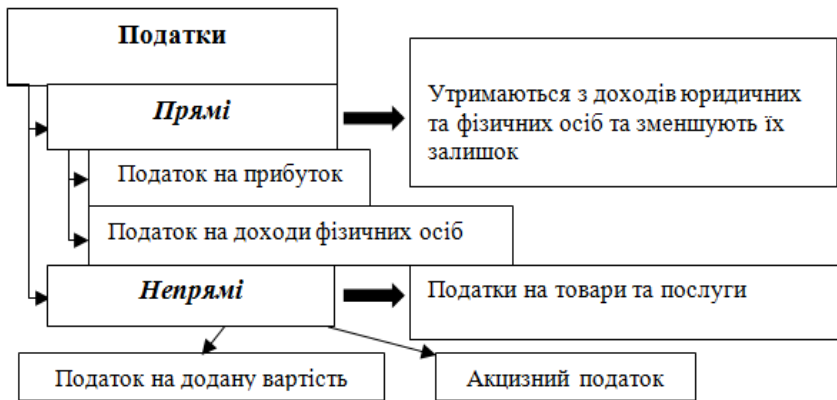

Рис 1. Класифікації податків за формою оподаткування

Завершальним етапом організації обліку розрахунків з бюджетом за податками та платежами є процедура формування податкової звітності та її подання. Цей етап регламентується Податковим кодексом України та забезпечується спеціальним програмним забезпеченням, що сприяє формуванню цілісної та комплексної системи з обліку та оподаткування.

Ведення обліку і розрахунків за податками вимагають системного контролю. Відповідальність за порушення порядку заповнення документів податкової звітності, неподання, порушення щодо строків, недостовірність інформації, яка наведена у зазначених документах, несуть юридичні особи, резиденти або нерезиденти України, які визначені платниками податків [3].

За порушення законів з питань оподаткування та законодавства щодо його контролю застосовуються такі види юридичної відповідальності: фінансова; адміністративна; кримінальна.

Притягнення юридичної або фізичної особи за податкове правопорушення до відповідальності передбачає встановлення контролюючими органами вини особи [3].

З розвитком наукового технічного прогресу відбувається удосконалення ведення податкового обліку. В умовах застосування комп'ютерних технологій та програмних продуктів формування і подання звітності відбувається автоматизовано. Трансформація системи бухгалтерського обліку та облікових процедур призводить до підвищення якості та рівня ефективності процесу управління. Застосування програм автоматизації обліку дає можливість суттєво підвищити якість обробки облікової інформації.

Використання комп'ютерної техніки змінює зміст та організацію праці облікового персоналу, зокрема зменшується кількість ручних операцій з обробки первинних документів, забезпечує систематизацію облікових показників. Це особливо актуально при організації обліку розрахунків за податками і платежами, тому що сьогодні ця ділянка облікової роботи є значною за обсягом і складністю [2].

Отже, облік розрахунків за податками та зборами є однією з найбільш складних, трудомістких і відповідальних ділянок у системі бухгалтерському обліку. Проблеми, які виникають під час документального та облікового відображення, нарахування податків, звітування, вимагають постійного вдосконалення як на організаційному, так і на методичному рівні.

Список використаних джерел:

1. Облік і звітність в оподаткуванні: навчальний посібник для студ. закладів вищої освіти спец. 071 «Облік і оподаткування» [М.Т. Теловата, В.П. Пантелеєв, К.В.Безверхий та ін.]. К.: НАСОА. 2019. 506 с.
2. Кононенко Л.В., Назарова Г.Б. Оришак О.В. Організація обліку і аудиту розрахунків за податками та платежами в умовах використання сучасного інформаційного. *Вісник ЧТЕУ. Економічні науки*. 2020. Вип. 1-2. С. 202-210.
3. Податковий кодекс України : Закон України від 17.12.2020 №1117. URL : <https://tax.gov.ua/nk/spisok2/glava-2--podatkova-zvitnist/> (дата звернення : 19.04.2022)

УДК 657.6

Савків У.С.

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,

Ткачук І.Д.

здобувач вищої освіти, група ОО-12

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ*

ФІНАНSOVA ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах вагоме місце в системі прийняття ефективних управлінських рішень займає фінансова звітність, яка є джерелом інформації про фінансовий стан суб'єкта господарювання. Фінансова звітність охоплює обсяг інформації необхідний для оцінювання фінансового стану підприємства. Під фінансовою звітністю розуміють систему узагальнюючих показників, що характеризують результати діяльності підприємства за відповідний період часу.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» трактує фінансову звітність так: «фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період» [1].

Нормативно-правові засади, які регулюють порядок складання фінансової звітності підприємствами слід розглядати у розрізі таких рівнів:

- законодавчий рівень, який регламентований Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»;
- нормативний рівень представлений Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), іншими нормативно-правовими актами щодо складання фінансової звітності, які затверджені Міністерством фінансів України;
- рекомендаційний рівень – методичними рекомендаціями із застосування НП(С)БО, що розроблені міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади у межах їх компетенції згідно із галузевими особливостями і мають не обов'язковий характер.

Міністерство фінансів України здійснює державне регулювання питань методології фінансової звітності та затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-